

Verslag rondetafelgesprek Arts in Health in ziekenhuizen 7 July 2023, Groningen

Gespreksverslag

De deelnemers van het rondetafelgesprek komen vooral uit de ziekenhuis- en gezondheidszorg, maar er zijn ook kunstenaars, beleidsmakers, onderzoekers en docenten. De aanwezigen delen allemaal enthousiasme en toewijding om kunst en creativiteit in ziekenhuizen te bevorderen. De gesprekken leveren feedback op voor de whitepaper 'Arts in Health in Nederland: agendabepaling'. Kirsten Krans, programmadirecteur Arts in Health Netherlands: “Er zijn veel verschillende kunstinitiatieven in ziekenhuizen, maar het ontbreekt aan structuur om hen in te bedden in de zorg. We willen een draagvlak creëren, beleid stimuleren, en onderwijs en onderzoek een plek geven. Daarom zijn we vandaag bij elkaar, om te kijken hoe we kunst in de zorg in ziekenhuizen kunnen verduurzamen ”

Ziekenhuizen en zorginstellingen zijn een wereld van harde cijfers en er is concreet bewijs nodig om ziekenhuisdeuren te openen voor kunst als zorg. Decennia van onderzoek toont het positieve effect van kunst als medische interventie, dit onderzoek is belangrijk omdat het deuren opent. Kunst in de zorg is echter niet bedoeld als geneesmiddel, maar als zorg.

Ondanks dat kunst in de zorg niet uitgaat van voorspelbare resultaten, kan het een belangrijke bijdrage leveren in ziekenhuizen, juist omdat het het algemeen welzijn ondersteunt. Dit weerspiegelt de transformatie die momenteel gaande is in de Nederlandse zorg. Professor Barbara van Leeuwen van het UMCG: “Binnen de zorg is de uitdaging lange

Verslag rondetafelgesprek Arts in Health in ziekenhuizen 7 July 2023, Groningen

tijd geweest om mensen simpelweg in leven te houden. Maar daar zijn we te goed in geworden. We moeten ons ook afvragen: wat is de kwaliteit van dat leven? Wat is belangrijk voor de patiënt? Dat zijn vragen die veel mensen in de zorg zich nu stellen, en daarbij kan het perspectief van kunst ontzettend goed helpen."

Om een blijvend bewustzijn voor kunst in de zorg te creëren en een meer holistische kijk op gezondheid en welzijn in onze samenleving te stimuleren, zijn deelnemers het erover eens dat kunst en creativiteit een integraal onderdeel moeten zijn op elk onderwijsniveau. Zo kan kunst worden gebruikt in medische training om sensitiviteit, observatievaardigheden en compassie te ontwikkelen. De technische en de menselijke kant van de zorg moeten in balans zijn. Netty Bos, docent sociale geneeskunde aan het UMCG: "Tijdens je coschappen leer je je sensitiviteit bewust af, gevoelens laten zien is niet de bedoeling. Kunst kan ingezet worden om dat wel te leren, die kwaliteit vast te houden en er balans in aan te brengen".

Er is een 'urgentieagenda' nodig voor kunst in de zorg in ziekenhuizen, en bij het opstellen van die agenda en eventuele nieuwe projecten moeten de juiste stakeholders aan tafel zitten. Er moet een netwerk van ambassadeurs worden ontwikkeld: mensen die de harde bewijzen voor kunst in de zorg en voorbeelden van programma's kunnen leveren op het juiste moment aan de juiste mensen. Mark Dessing, Zilveren Kruis Achmea: "Wij zijn ons als zorgverzekeraars zeer bewust van de paradigmaverschuiving die gaande is in de zorg en in de samenleving. Een van de succesfactoren om iets nieuws te implementeren is de juiste partijen met elkaar om tafel zetten. Dan wordt het ook interessant voor de politiek, je wilt dat mensen zien: daar gebeurt al wat."

Kunst in de zorg kan ziekenhuizen helpen om meer inclusieve, betrokken gemeenschappen te zijn. Kunst in het ziekenhuis zou geen luxe moeten zijn of een ervaring die alleen is weggelegd voor de elite. Het zou beschikbaar moeten zijn voor elke patiënt of medewerker, rekening houdend met verschillende achtergronden en culturen.

Preventie komt steeds hoger op de lijst van prioriteiten in de Nederlandse gezondheidszorg, maar het moet nog een prominentere plek krijgen binnen de ondersteunende structuren die we al hebben. Mark Dessing: “Binnen het integraal zorgakkoord, kijkend naar preventie, heb je best veel geschikte geldstromen. Met de juiste partijen en een goed plan zijn er zeker mogelijkheden voor kunst in de zorg”.

Belangrijke punten die tijdens de gesprekken naar voren kwamen

1. Bij de transitie van ziektegerichte naar patiëntgerichte zorg kunnen kunst en creativiteit de kwaliteit van leven en passende zorg ondersteunen, en de zorgomgeving menselijker maken.
2. Omdat kunst in de zorg vernieuwend is, moeten belanghebbenden vanaf het begin bij projecten worden betrokken, voor advies en legitimiteit: verzekeraars, bestuurders, beleidsmakers, hr-medewerkers, onderzoekers, maar ook kunstenaars, zorgprofessionals en projectmanagers.
3. Kunst in de zorg programma's moeten worden ingezet om ziekte en compassiemoehed bij het personeel te voorkomen.
4. Kunst in de zorg programma's moeten alle patiënten en personeel actief ondersteunen, niet alleen degenen die al concerten, musea, enz appreciëren.
5. Kunst en creativiteit moeten worden benadrukt in zorg en medisch onderwijs vanwege: a) hun steun voor individueel welzijn, en b) hun vermogen om ons te helpen het welzijn van anderen te begrijpen.

